

2025 - 2028

Duurzaamheidsprogramma

Samen werken aan een duurzaam Nieuwkoop

INHOUDSOPGAVE	1
VOORWOORD	2
SAMENVATTING.....	3
1. INLEIDING	4
2. EVALUATIE DUURZAAMHEIDSPROGRAMMA 2021-2024	8
3. ENERGIETRANSITIE	10
4. CIRCULAIRE ECONOMIE	14
5. EIGEN ORGANISATIE.....	17
6. KLIMAATADAPTATIE, BIODIVERSITEIT EN MOBILITEIT.....	20
7. PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE.....	26
8. MONITORING EN EVALUATIE.....	28
BIJLAGE 1: Ambities, opgaven, acties en planning	29

Voor u ligt het nieuwe Duurzaamheidsprogramma van de gemeente Nieuwkoop voor de periode 2025-2028. We staan voor veel nieuwe uitdagingen en ontwikkelingen die elkaar razendsnel opvolgen. Daarom kiezen we voor focus en duidelijke doelen. Dit Duurzaamheidsprogramma helpt ons de juiste stappen te zetten in het realiseren van onze ambities uit ons Beleidskader Duurzaamheid.

We hebben al veel bereikt

De afgelopen vier jaar hebben we samen al veel duurzame stappen gezet. Daar zijn wij trots op! Zo onderzochten we hoe we gemeentelijke gebouwen duurzamer konden maken. Dit leidde tot de bouw van een nieuwe, volledig circulaire gemeentewerf. Na een intensief participatietraject werd het Beleidskader zonne-energie vastgesteld. Hiermee houden we regie op de grootschalige opwek van energie in onze gemeente. Sinds oktober 2023 is er een Energiebesparingsfonds waarmee we inwoners een steuntje in de rug geven bij het isoleren van hun woning. Ook zijn de eerste stappen gezet in het realiseren van een zeerlagetemperatuur warmte- en koudenet rondom het Integraal Kindcentrum De Poel in Langeraar. Andere hoogtepunten zijn terug te vinden in de evaluatie.

Door de gestegen gas- en elektriciteitsprijzen raakte de energietransitie in een stroomversnelling. Steeds meer inwoners isoleerden hun woning, kozen voor een warmtepomp of lieten zonnepanelen op het dak plaatsen. Helaas zorgen de hoge prijzen ook voor problemen. Een aantal inwoners kreeg te maken met energiearmoede. Deze inwoners ondersteunden wij met onze aanpak voor energiearmoede. Dit blijven wij ook de komende jaren doen.

Haalbare doelen en effectief inzetten van middelen

Niet alle doelstellingen bleken haalbaar. Soms waren we te ambitieus. Hier hebben we van geleerd. Duurzaamheid betekent ook samen nieuwe dingen ontdekken en proberen. Deze ervaringen en inzichten gebruiken wij in dit nieuwe programma. We sturen nog beter op wat haalbaar is en gebruiken onze middelen zo effectief mogelijk. Hierbij geven wij voorkeur aan investeringen die ten goede komen aan de inwoners binnen onze gemeente.

De wereld om ons heen verandert snel. Er ontstaan nieuwe technieken, (overheids)regels veranderen en het wereldbeeld verandert. Dit heeft allemaal invloed op dit duurzaamheidsprogramma. Samen werken we verder aan een (nog) duurzamer Nieuwkoop!

Namens het college van burgemeester & wethouders gemeente Nieuwkoop.

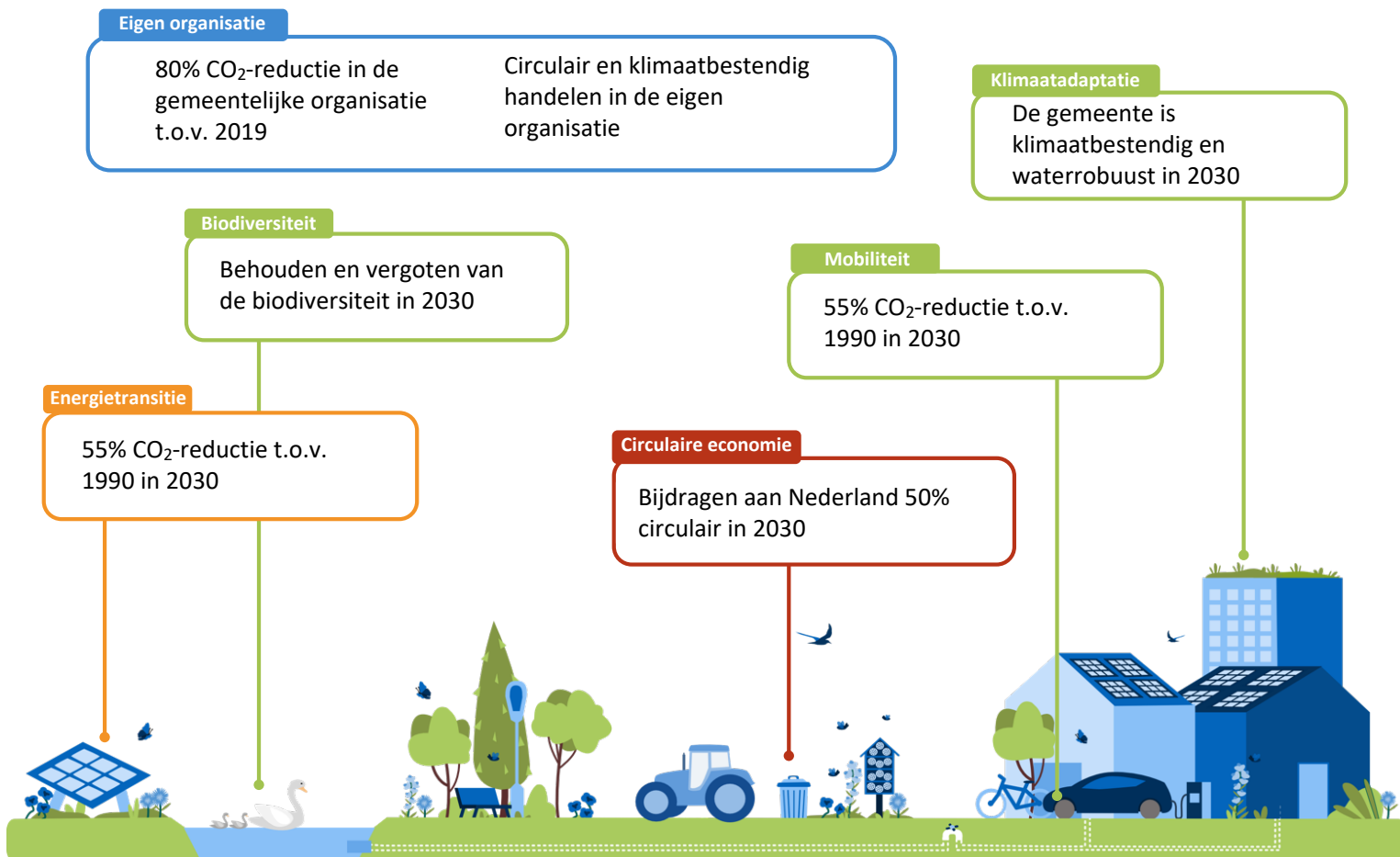
Over vijf jaar is het 2030...

In die vijf jaar werken wij aan het realiseren van de volgende duurzaamheidsambities: 55% CO₂-reductie ten opzichte van 1990, het behouden en vergroten van biodiversiteit, een klimaatbestendige en waterrobuuste gemeente en we dragen bij aan een Nederland dat 50% circulair is.

Als gemeente vertalen we deze ambities naar onze inwoners en ondernemers én naar onze eigen organisatie. Het is belangrijk dat wij ook als gemeente duurzame stappen zetten. Daarom streven we voor de gemeentelijke organisatie naar 80% CO₂-reductie ten opzichte van 2019 én naar circulair en klimaatbestendig handelen in alles wat we doen.

Het **Duurzaamheidsprogramma Nieuwkoop 2025-2028** bouwt voort op de resultaten van het programma 2021-2024. Successen worden doorgezet, doelstellingen aangescherpt en nieuwe initiatieven toegevoegd. Zo spelen we in op de uitdagingen van deze tijd. Dit programma biedt een concrete koers voor de komende vier jaar en ondersteunt de lange termijn doelen voor 2030.

Met duidelijke speerpunten, concrete subdoelstellingen en gerichte acties zetten we ons in om de ambities te realiseren. Deze aanpak biedt richting en focus, zodat we bijdragen aan een duurzame, toekomstbestendige gemeente Nieuwkoop.

1. INLEIDING

1.1 Context en aanleiding

In 2021 heeft de gemeente Nieuwkoop het Duurzaamheidsprogramma 2021-2024 opgesteld. Hierin staan concrete projecten en activiteiten om de duurzaamheidsdoelen uit het Beleidskader Duurzaamheid Nieuwkoop te bereiken. Nu, eind 2024, evalueren we de uitvoering en resultaten en stellen we een nieuw duurzaamheidsprogramma (2025-2028) op. Veel van de doelstellingen zijn gehaald. Daarvoor zijn veel projecten uitgevoerd. Toch zien we dat sommige doelstellingen achterblijven of nog niet zijn opgestart. Sommige projecten hadden niet het gewenste resultaat of waren te ambitieus en bleken daardoor onhaalbaar. Daarnaast zien we dat het belangrijk is om beter samen te werken aan duurzaamheidsthema's en deze thema's met elkaar te verbinden. De geleerde lessen zijn verwerkt in dit Duurzaamheidsprogramma.

Het Duurzaamheidsprogramma Nieuwkoop 2025-2028 is een actualisatie van het voorgaande Duurzaamheidsprogramma. Het bouwt voort op de stappen die we tot nu toe hebben gezet richting een duurzame toekomst. Op basis van de evaluatie van het vorige programma hebben we bekeken in hoeverre onze eerder gestelde doelen zijn behaald en waar bijsturing nodig is. Dit nieuwe programma geeft ons de mogelijkheid onze ambities voor 2030 verder te concretiseren en, waar nodig, scherper te stellen om optimaal in te spelen op de huidige en toekomstige behoeften. Ter voorbereiding zijn in de evaluatie van het vorige programma de verschillende doelen beoordeeld. We bekeken welke doelen zijn behaald, welke doelen we moeten aanpassen of aanscherpen en voor welke doelen extra acties nodig zijn om ze te bereiken. Daarnaast bouwden we voort op de doelen die gesteld zijn in ons beleidskader duurzaamheid, landelijke doelstellingen en regionale afspraken zoals in de Regionale Energiestrategie (RES) Holland Rijnland.

1.2 Integraal werken

Dit programma is opgesteld door team Duurzaamheid. Duurzaamheid is echter een breed thema dat veel aspecten van de gemeentelijke organisatie raakt. Van ruimtelijke ordening tot bedrijfsvoering en van openbare ruimte tot maatschappelijke ontwikkeling. Om onze duurzaamheidsdoelen te bereiken, is het belangrijk dat we binnen de hele organisatie samenwerken. Integraal werken betekent dat we duurzaamheid in alle projecten en beslissingen meenemen en dat collega's van verschillende afdelingen hun kennis en ideeën met elkaar delen. Hiermee geven we invulling aan de tweede pijler uit de organisatievisie: 'Van eilandjes naar samen werken aan samenwerken'.

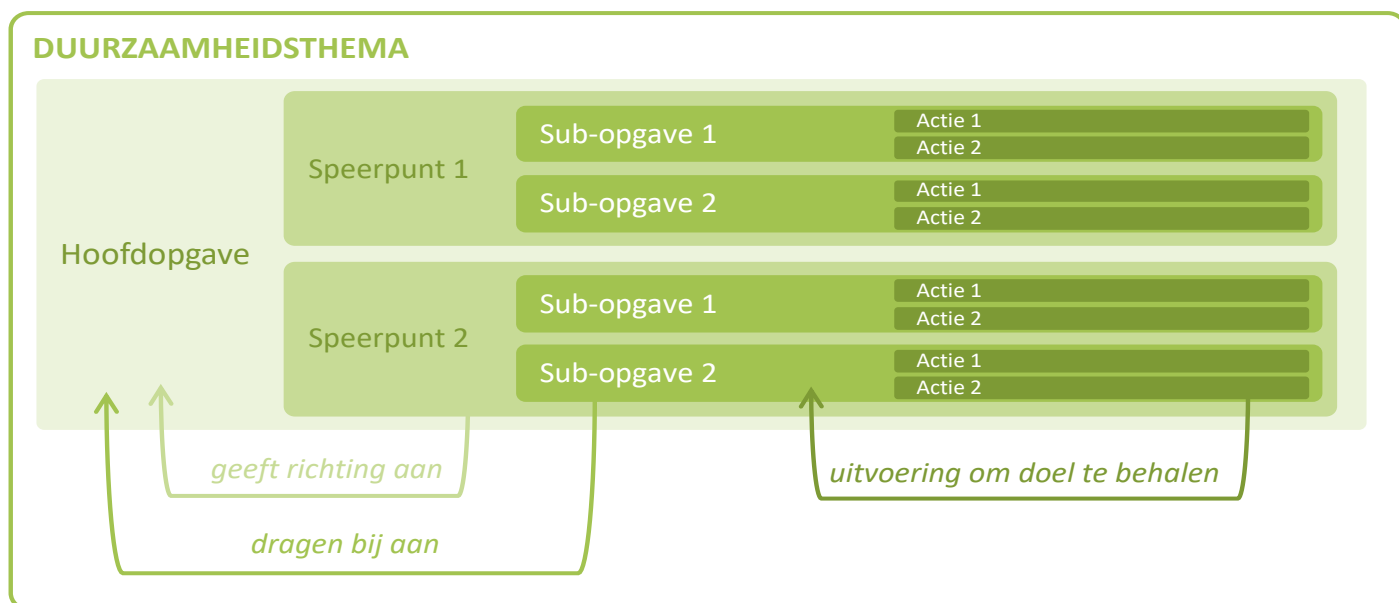
Naast het opstellen strategie en beleid op het gebied van de energietransitie, is het team Duurzaamheid ook sparringpartner voor de organisatie. Dit betekent dat zij collega's ondersteunt, adviseert en meedenkt over duurzame oplossingen binnen hun vakgebied. Door als team toegankelijk en betrokken te zijn, creëren we een organisatiecultuur waarin duurzaamheid een vanzelfsprekend onderdeel is van iedere werkwijze en elk project. Of het nu gaat om het verduurzamen van gemeentelijke gebouwen, het vergroenen van de openbare ruimte of het ondersteunen van lokale ondernemers, we streven ernaar dat alle afdelingen gezamenlijk bijdragen aan de ambities uit dit programma. Zo maken we samen grote stappen richting een duurzamer Nieuwkoop.

1.3 Opbouw programma

Dit Duurzaamheidsprogramma 2025-2028 is opgebouwd uit hoofdogaven (ambities), speerpunten, sub-opgaven (doelen) en acties, net zoals het vorige programma. Alhoewel dit programma tot en met 2028 loopt, zijn de opgaven gesteld voor 2030 om zoveel mogelijk de aansluiting te maken met het Beleidskader Duurzaamheid. De onderdelen van het programma zijn zoveel mogelijk hetzelfde gebleven, maar ze zijn geactualiseerd op basis van de evaluatie (hoofdstuk 2). De speerpunten passen nu beter bij de doelstellingen. We hebben doelstellingen overgenomen, verbeterd of ambitieuzer gemaakt op basis van de huidige situatie en de input van collega's. Tot slot zijn nieuwe doelstellingen toegevoegd. Daarbij maken we onderscheid tussen:

- **Hoofdogave:** De hoofdogave is de grote ambitie voor een thema. Dit is het belangrijkste doel, zoals beschreven in ons beleidskader. De hoofdogave laat zien waar we als gemeente naar toewerken en wat we belangrijk vinden voor de duurzaamheid van Nieuwkoop.

- **Speerpunt:** Onder de hoofdpogave staan speerpunten. Een speerpunt is een specifiek onderwerp dat helpt om de richting te bepalen. Het zijn de belangrijke onderdelen die we aanpakken binnen het thema. Een speerpunt geeft richting en focust op wat echt belangrijk is om onze ambities waar te maken.
- **Sub-opgave:** Elk speerpunt heeft sub-opgaven. Dit zijn meetbare doelen die aansluiten bij het speerpunt. Sub-opgaven helpen ons om te zien of we op de goede weg zijn. We beschrijven deze doelen specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden (SMART).
- **Acties:** Om de sub-opgaven te bereiken, zijn acties opgesteld. Dat zijn de concrete stappen die we als gemeente gaan zetten. Dat gaat bijvoorbeeld om het uitvoeren van projecten of het maken van nieuwe (beleids)regels. Door deze acties uit te voeren behalen we de doelen en werken we aan een duurzamer Nieuwkoop. In figuur 1 staat een schematische weergave van de opbouw van het programma.

Figuur 1: schematische weergave samenhang hoofdpogave, speerpunten, sub-opgaven en acties

Duurzaamheidsthema's

Het programma is ingedeeld in zes thema's. De onderstaande drie thema's worden actief aangestuurd door team Duurzaamheid & Economie.

- **Energietransitie:** De overstap van vervuilende energiebronnen, zoals olie en gas, naar schone en hernieuwbare energie, zoals zon en wind.
- **Circulaire economie:** De overstap naar een economie waar zoveel mogelijk duurzame hernieuwbare grondstoffen worden gebruikt, producten en grondstoffen worden hergebruikt en afval nauwelijks bestaat.
- **Eigen organisatie:** Onze bedrijfsvoering verduurzamen om zo 'ons eigen huis op orde te hebben'.

De onderstaande drie thema's zijn primair belegd bij andere teams en afdelingen in de organisatie.

- **Klimaatadaptatie;**
- **Biodiversiteit;**
- **Duurzame mobiliteit.**

Alle duurzaamheidsthema's zijn belangrijk voor de gemeente. Met dit programma werken we samen en bundelen we onze krachten. Door kennis en ervaringen te delen, kunnen we betere en duurzamere oplossingen vinden. De hoofdthema's worden vanuit dit programma aangestuurd. Daarom komen ze uitgebreider aan bod. De sub-thema's worden ook genoemd en voor deze thema's hebben we informatie verzameld, maar de aansturing ligt bij de andere teams en komt ook terug in andere beleidsdocumenten. Zo zorgen we voor een integrale aanpak, werken we effectief samen en krijgt ieder thema de aandacht die het verdient.

Opbouw hoofdstukken per thema

In de hoofdstukken over de verschillende thema's leggen we kort uit wat elk thema inhoudt en waarom het belangrijk is voor de gemeente Nieuwkoop. We geven een overzicht van de huidige stand van zaken, gevolgd door de hoofdoopgaven (ambities), speerpunten en sub-opgaven (doelen), zie figuur 2. Vervolgens benoemen we voor elk speerpunt de beoogde acties waarmee we onze hoofd- en sub-opgaven behalen. Hiermee geven we een duidelijk en overzichtelijk beeld van ons duurzaamheidsbeleid en onze plannen voor de toekomst. Een overzicht van alle hoofdoopgaven, speerpunten, sub-opgaven en acties met de bijbehorende planning is terug te vinden in bijlage 1.

HOOFDOPGAVE (AMBITIE)

1 SPEERPUNT

SUB-OPGAVE (DOEL)

SUB-OPGAVE (DOEL)

Figuur 2: Schematische weergave ambitie per thema

1.4 Financiën en begroting

Dit programma volgt de begroting zoals beschreven in de Kadernota 2025 (figuur 3). Met het beschikbare budget voeren we de acties uit het programma uit om onze duurzaamheidsdoelen te bereiken. Dit betekent dat we verwachten het programma zonder aanvullende middelen uit te voeren.

De uitvoering van dit programma volgt de begroting uit de Kadernota 2025

Onderdelen van het programma worden op een later moment verder uitgewerkt. Denk bijvoorbeeld aan de strategie voor een circulaire gemeentelijke organisatie of het onderzoek naar congestie in de bodem. Mogelijk is hiervoor in de toekomst extra budget nodig. In dat geval vragen we de gemeenteraad om de benodigde middelen. We verwachten dit binnen de huidige reserve duurzaamheid op te kunnen vangen.

Tijdens de uitvoering blijven we alert om het budget zo effectief mogelijk te benutten. We kijken naar mogelijk naar extra financiële steun, zoals subsidies of samenwerkingen met andere organisaties. Zo halen we het maximale uit het huidige budget en creëren we, waar mogelijk, extra ruimte voor nieuwe initiatieven.

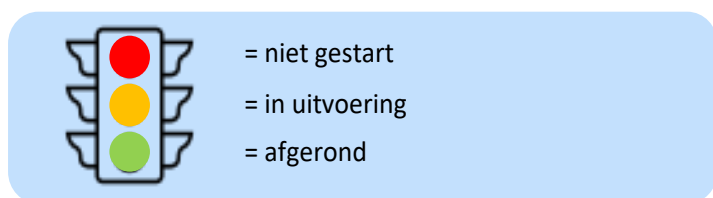
Projectnaam	Kosten 2025	Kosten 2026	Kosten 2027	Kosten 2028
Participatietraject RES	5.000	5.000	5.000	5.000
Transitievisie Warmte uitvoeren	70.000	70.000	70.000	70.000
Wijkaanpakken energieneutraal	65.000	65.000	65.000	65.000
Wijkambassadeurs energieneutraal	25.000	25.000	25.000	25.000
Advies en energiescans monumenteigenaren	5.000	5.000	5.000	5.000
Verduurzaming MKB (o.a. energiescans)	13.500	13.500	13.500	13.500
Verduurzamen organisaties (o.a. energiescans)	13.500	13.500	13.500	13.500
Slimme gebiedssystemen	15.000	15.000	15.000	15.000
Aanpak verduurzamen VVE's	10.000	10.000	10.000	10.000
Naar circulair met bedrijfsleven	5.000	5.000	5.000	5.000
Natuur- en milieueducatie	5.000	5.000	5.000	5.000
Biodiversiteit	5.000	5.000	5.000	5.000
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen en eigen organisatie	15.000	15.000	15.000	15.000
Algemeen	20.000	20.000	20.000	20.000
Duurzaam Bouwloket	12.000	12.000	12.000	12.000
Monitoring en verslaglegging	5.000	5.000	5.000	5.000
TOTAAL	289.000	289.000	289.000	289.000

Figuur 3: Budget duurzaamheid Kadernota 2025

2. EVALUATIE DUURZAAMHEIDSPROGRAMMA 2021-2024

Deze evaluatie richt zich op het Duurzaamheidsprogramma Nieuwkoop 2021-2024 en legt de basis voor het nieuwe programma. Het beoordeelt de voortgang en uitvoering van de vastgestelde opgaven, speerpunten en acties uit het programma 2021-2024. Daarnaast bekeken we de opbouw van het vorige programma. De uitkomsten gebruikten we vervolgens als basis voor het Duurzaamheidsprogramma 2025-2028.

In Figuur 5 zijn alle opgaven en speerpunten uit het Duurzaamheidsprogramma 2021-2024 weergegeven met daarbij de voortgang, gebaseerd op onderstaand stoplicht (figuur 4).

Figuur 4: Stoplichtmethode voor de evaluatie

Thema	Opgaven	Voortgang	Speerpunten	Voortgang
Energietransitie	RES 1.0 opgesteld		1. Regionale Energiestrategie	
	TVW gereed		2. Energietransitie gebouwde omgeving	
	Energiebesparing van 2,4%/ jaar		3. Energietransitie met bedrijven	
	2.200 woningen met zon op dak		4. Energietransitie maatschappelijke organisaties	
			5. Kleine duurzame elektriciteitsproductie	
Circulaire Economie	75% afvalseparatie		1. Circulair afvalbeleid	
	Max. 100 kg restafval per inwoner/ jaar in 2023		2. Stimuleren afvalseparatie, zwerfafval voorkomen	
	Max. 30 kg restafval per inwoner / jaar in 2025		3. Samenwerken voor circulaire economie	
	10% circulaire inkoop en circulaire bouw		4. Kennis delen	
	Realisatie proeftuinen		5. Circulair inkopen	
Eigen organisatie	Huidige CO ₂ -footprint bekend		1. CO ₂ -neutrale organisatie	
	Stappenplan naar CO ₂ -neutrale organisatie gereed		2. Gemeentelijke gebouwen en gebouwbeheer	
	Kantoren min. label C en informatieplicht		3. Bedrijfsvoering	
	50% MVOI		4. Inkoop en aanbestedingen	
Klimaatadaptatie	Plaats voor klimaatadaptatiestrategie in visies, beheer- en projectplannen		1. Klimaatadaptatiestrategie	
	Klimaatadaptief handelen is verankerd in gemeentelijke werkwijze		2. Klimaatbestendige en waterrobuuste OR	
			3. Inzicht gevolgen grondwaterdaling	
			4. Stimuleren bewustwording	
Mobiliteit	Verbeter OV-aanbesteding		1. Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan	
	Integreer duurzaamheid in aanbesteding		2. Nationale Agenda Laadinfrastructuur	
	Optimaliseer laadinfrastructuur		3. Deelmobiliteit	
	Faciliteer autodelen		4. Veiligheid en provinciale aanbesteding OV	
	Stimuleer schone mobiliteit, verhoog veiligheid		5. Stimuleren duurzaam vervoer	
Biodiversiteit	Meer ruimte natuur en biodiversiteit		1. Biodiversiteit integraal meenemen	
	Versterking ecologische verbinding in landelijk en stedelijk gebied		2. Biodiversiteit agenderen met stakeholders	
			3. Betrekken bewoners voor biodiversiteit	
	Biodiverser groen en kleur in openbaar gebied		4. Monitoring biodiversiteit	
			5. Stikstof aanpak	

Figuur 5: Samenvattingsoverzicht evaluatie Duurzaamheidsprogramma 2021-2024

We bekeken de doelen die zijn gesteld voor 2023 en 2024. Het overzicht laat zien dat deze opgaven grotendeels zijn behaald. Voor een aantal thema's zijn zelfs de doelen voor 2030 al bereikt. Een mooie prestatie die laat zien dat we op de goede weg zijn. Voor het nieuwe programma zijn alle opgaven herzien en waar nodig aangepast, zodat alle opgaven realistisch en haalbaar zijn.

De voortgang van de speerpunten beoordeelden we aan de hand van de acties die onder elk speerpunt vallen. Van de 36 acties voerden we er 33 uit en 26 waren succesvol. Daarmee werkten we samen aan een duurzamer Nieuwkoop. Een resultaat waar we trots op zijn. We evalueerden alle afgeronde acties. Ook is bekeken of het moet terugkomen in het nieuwe programma. Daarin nemen we ook de acties mee die op dit moment nog lopen.

72% van de acties uit het Duurzaamheidsprogramma 2021 – 2024 zijn met succes uitgevoerd

Uit de evaluatie blijkt dat er behoefte is aan meer overzicht en een logische samenhang en structuur voor het programma. Dit doen we door de speerpunten beter aan te laten sluiten bij de doelstellingen, zoals ook beschreven in hoofdstuk 1.3.

In totaal zijn 33 van de 36 acties uitgevoerd, waarvan 26 succesvol zijn gebleken.

➔ **Aanbeveling:** Voor het volgende programma minder acties maar die wel allemaal haalbaar zijn.

Enkele doelen voor 2030 zijn nu al behaald of we zijn op weg om die te halen.

➔ **Aanbeveling:** Stel deze doelen voor het volgende programma nog ambitieuzer op.

In de omschrijving van het programma staat dat alle opgaven (doelen) en prestatie-indicatoren kwantitatief zijn beschreven omdat ze zo meetbaar zijn. Echter is ongeveer de helft ook echt meetbaar.

➔ **Aanbeveling:** Maak alle opgaven en prestatie-indicatoren SMART.

Niet alle acties en doelen zijn bekend onder de verantwoordelijke binnen de organisatie. Ook zijn in sommige gevallen de acties wel uitgevoerd maar de opgaven niet behaald en sluiten de opgaven niet altijd aan bij de speerpunten.

➔ **Aanbeveling:** Zorg ervoor dat het programma binnen de gehele organisatie bekend is en dat de acties en de speerpunten aansluiten bij de opgaven.

Figuur 6: Aanbevelingen uit evaluatie

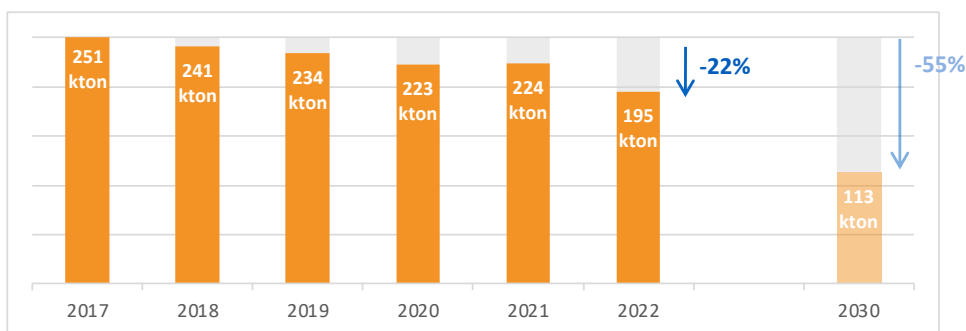
Verder stond in het vorige programma dat alle opgaven en acties meetbaar zouden zijn. Uit de evaluatie kwam naar voren dat dit slechts bij de helft daadwerkelijk het geval was. Om de voortgang beter te kunnen volgen, zijn de opgaven en acties in het nieuwe programma zo SMART *mogelijk* gemaakt. Dit betekent dat de opgaven en acties **Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden** zijn geformuleerd. De nadruk ligt op zo SMART *mogelijk*, omdat het niet altijd mogelijk is dit principe door te voeren. Door deze methode toe te passen, zorgen we ervoor dat onze duurzaamheidsdoelen duidelijk, haalbaar en goed te volgen zijn.

- **Specifiek:** De opgaven en acties zijn helder en concreet geformuleerd. Het geeft aan wat we willen bereiken en welke stappen daarvoor nodig zijn.
- **Meetbaar:** We hebben voor elke actie en opgave duidelijke criteria opgesteld om de voortgang te kunnen volgen. Dit helpt ons bij het beoordelen van de resultaten en om op tijd bij te sturen als dat nodig is.
- **Acceptabel:** Bij het formuleren van de doelen houden we rekening met de betrokkenen en de beschikbare middelen. Dit maakt de doelen haalbaar en aanvaardbaar voor iedereen die eraan bijdraagt.
- **Realistisch:** Onze doelen zijn ambitieus, maar haalbaar. We hebben goed gekeken naar de mogelijkheden en uitdagingen, zodat we zeker weten dat de acties uitvoerbaar zijn.
- **Tijdgebonden:** Voor elke actie en opgave stellen we een duidelijke deadline vast. Zo blijft de uitvoering van ons programma op schema en kunnen we onze voortgang op vaste momenten evalueren.

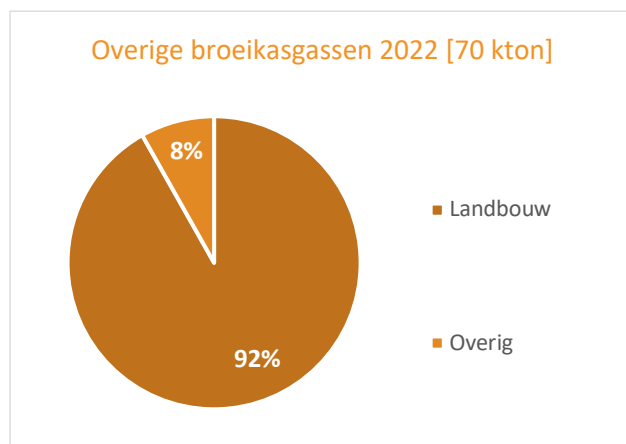
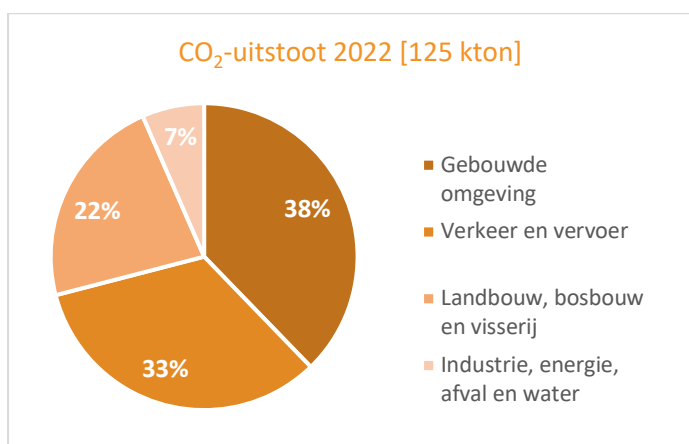
3. ENERGIETRANSITIE

De energietransitie is de overstap van vervuilende energiebronnen, zoals olie en gas, naar schone en hernieuwbare energie, zoals zon en wind. Dit helpt om het klimaat te beschermen en zorgt voor een schonere toekomst zonder fossiele brandstoffen.

De gemeente Nieuwkoop zette zich de afgelopen jaren actief in voor de energietransitie en blijft dat doen. Onze ambitie om in 2030 55% CO₂-reductie te behalen ten opzichte van 1990 is in lijn met de landelijke ambitie. Hiervan is eind 2022 al 22% bereikt¹. Dit toont aan dat de eerste stappen succesvol zijn gezet én dat we ons ook de komende jaren hard moeten blijven inzetten om deze doelstelling te behalen.

Bij onze CO₂-uitstoot meten we de impact van energieverbruik door aardgas, elektriciteit en voertuigbrandstoffen. Daarnaast houden we rekening met andere broeikasgassen, zoals F-gassen, methaan en lachgas. Deze gassen dragen bij aan de totale uitstoot en beïnvloeden het klimaat ook sterk.

Figuur 7: CO₂-uitstoot over de jaren heen en de CO₂-uitstoot overige broeikasgassen Gemeente Nieuwkoop 2022 (bron: Regionale Klimaatmonitor)

Van de totale uitstoot is 64% afkomstig van CO₂. Deze uitstoot komt voornamelijk door het gebruik van gas, warmte, elektriciteit en voertuigbrandstoffen. De overige 36% bestaat uit andere broeikasgassen. Die komen bijna allemaal voort uit methaanuitstoot in de landbouw. Binnen de energietransitie richten we ons op een reductie van 55% voor de eerste 64%, wat neerkomt op een totale reductie van ongeveer 35%. We zijn ons ervan bewust dat ook een reductie van de overige broeikasgassen nodig is voor het behalen van onze ambitie. Dit valt echter buiten de scope van dit programma.

Het grootste deel van deze CO₂-uitstoot komt uit de gebouwde omgeving. Hierop voeren we gerichte acties uit om de uitstoot te verlagen. De uitstoot door verkeer en vervoer, een tweede grote bron, wordt verder besproken in hoofdstuk 5.

¹ Wegens beschikbaarheid van data is 2017 het gekozen referentiejaar. RIVM geeft aan dat de uitstoot in 2017 vergelijkbaar is met die in 1990.

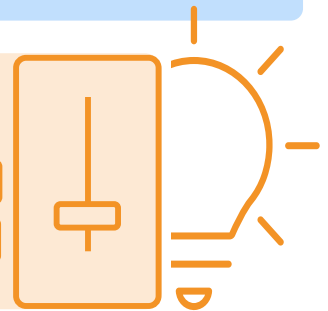
55% CO₂-REDUCTIE IN 2030 T.O.V. 1990

1 Energiebesparing:

Efficiënter gebruik van energie en energiezuinigere apparatuur

25% energiebesparing t.o.v. 2014

20% energiebesparing in de gebouwde omgeving t.o.v. 2014

2 Toewerken naar aardgasvrij:

Isoleren en overstappen op duurzame warmtebronnen

35% aardgasreductie bij woningen t.o.v. 2020

Minimaal 60% van de koopwoningen en 100% van de huurwoningen rondom het IKC in Langeraar aansluiten op het warmtenet

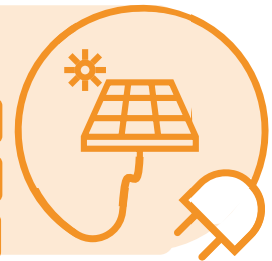
3 Duurzame opwek:

Opwekken van energie uit hernieuwbare bronnen

60 hectare zonnepanelen in grote opstellingen

20 hectare zonnepanelen op bedrijfsdaken

3.400 woningen met zon op dak

4 Toegankelijke energietransitie:

Energietransitie bereikbaar voor iedereen

60% van de huurders heeft een energie coach en/ of een fix brigade aan huis gehad

70% van de woningeigenaren heeft gebruik gemaakt van een aanbod voor een grote maatregel

Figuur 8: Hoofddopgave (ambitie), speerpunten en sub-opgaven (doelen) van de Energietransitie

1 Energiebesparing: Efficiënt gebruik van energie en energiezuinige apparatuur

Energiebesparing is belangrijk. Wat je niet gebruikt hoeft ook niet opgewekt te worden. De eerste stap is om minder energie te verbruiken. Het verminderen van het energieverbruik maakt de overstap naar duurzame energie eenvoudiger. We streven naar een vermindering van het energieverbruik van 25% ten opzichte van 2014. Voor de gebouwde omgeving streven we naar 20%. We nemen 2014 als uitgangspunt, omdat vanaf dat jaar gegevens over het gemeentelijk energieverbruik beschikbaar zijn. Dat maakt het verschil in energieverbruik door de jaren heen goed te monitoren.

We zetten in op energiebesparing met verschillende initiatieven. Onze **energiecoaches** geven inwoners advies over energiebesparende maatregelen in huis. Daarnaast bieden we subsidie via ons **Energiebesparingsfonds** en informeren wij inwoners over de andere subsidies en regelingen die het verduurzamen extra aantrekkelijk maken. Hiermee stimuleren we inwoners hun woning te verduurzamen en energie te besparen. Ook **ondersteunen en faciliteren we ondernemers** bij verduurzaming. Verder bieden we via een **gemeentelijk energieloket** inwoners informatie over energiebesparing en beschikbare subsidies. We ondersteunen onze inwoners en ondernemers om bewuster om te gaan met energie. Dat draagt bij aan een duurzame toekomst voor de hele gemeente.

Daarnaast zoeken we naar oplossingen voor knelpunten die zich voordoen op het elektriciteitsnet. We stimuleren onderzoeken naar energiegebiedssystemen (smart grids) op bedrijventerreinen. Op ons grondgebied onderzoeken we **mogelijkheden voor het realiseren van een proefopstelling energieopslag**. Het combineren van kennis en praktijkervaring helpt ons de netstabiliteit te bevorderen en een smart grid of energiehub verder te ontwikkelen. Ook biedt het waardevolle inzichten voor de regio, zodat vergelijkbare projecten mogelijk ook op andere bedrijventerreinen kunnen worden opgezet.

2 Toewerken naar aardgasvrij (gereed): isoleren en overstappen op duurzame warmtebronnen

Onze gemeente werkt toe naar een toekomst zonder aardgas. Ons doel is om het aardgasverbruik in woningen voor 2030 met 35% te verminderen ten opzichte van 2020. Dit bereiken we door woningen beter te isoleren en over te stappen op alternatieven voor aardgas, zoals aquathermie of bodemwarmte. Dit kan aan de woningen geleverd worden via warmtenetten. De precieze gemeentelijke aanpak per wijk stellen we vast in het **Warmteprogramma**, het **uitvoeringsprogramma van de Transitievisie Warmte**, dit moet eind 2026 gereed zijn. Onder het Warmteprogramma vallen ook de wijkacties voor het verduurzamen van onze kernen, zoals de wijkaanpak in *Ter Aar en Woerdense Verlaat*. In Langeraar werken we aan een **warmtenet** waarop woningen rondom het nieuw te bouwen Integraal Kindcentrum (IKC) kunnen aansluiten. **Met woningcorporaties maken we prestatieafspraken** om hun woningbezit te verduurzamen. Door betere isolatie en aanpassingen in de woningen verbruiken huurders minder of geen aardgas. Het toewerken naar aardgasvrij (gereed) pakken we **per dorpskern, wijk en/of buurt** aan. We zoeken daarin de samenwerking met betrokken inwoners die samen aan de slag willen gaan, zoals al in Woerdense Verlaat, Langeraar en Ter Aar. In elke kern onderzoeken we geschikte duurzame warmteopties en ondersteunen we bewoners met de uitvoering. Dat doen we stap voor stap en door aan te sluiten bij initiatieven die vanuit de inwoners ontstaan, omdat we niet overal tegelijk aan de slag kunnen. Ook voeren we **onderzoek uit naar de beschikbare ruimte** in de ondergrond. We gebruiken de bodem steeds meer om daar warmte en koude uit te halen. De verschillende systemen moeten elkaar niet in de weg zitten. Zo maken we goed onderbouwde keuzes over de beste warmteoplossingen per wijk.

3 Duurzame opwek: opwekken van energie uit hernieuwbare bronnen

Het opwekken van duurzame energie is essentieel voor een toekomst zonder fossiele brandstoffen. Door gebruik te maken van hernieuwbare energiebronnen zoals zonne-energie, verkleinen we onze CO₂-uitstoot en worden we minder afhankelijk van vervuilende energiebronnen. In de Regionale Energiestrategie Holland Rijnland (RES 1.0) staan afspraken over hoe we samen duurzame energie opwekken. Voor Nieuwkoop betekent dit een jaarlijkse opwek van 0,08 TWh per jaar in 2030. Dit gaan we hoofdzakelijk realiseren met zonne-energie. Door hoogtebeperkingen vanuit Schiphol en de beschermstatus van onze vogelrijke natuurgebieden zijn (middel)grote windturbines in Nieuwkoop (vooralsnog) niet mogelijk.

Gemeente Nieuwkoop heeft als doel gesteld om circa **20 hectare zonnepanelen op grote daken** te realiseren en circa **60 hectare zonnepanelen in grote veldopstellingen**. Dat staat ook beschreven in het beleidskader zonne-energie. We stellen voor de monitoring daarom een 'Zonopwek-potentiekaart' op die de voortgang en potentie van het opwekken van zonne-energie voor trede 1, 2 en 3 van de zonneladder weergeeft. Buiten deze formele RES-opgave behaalden wij ons doel van 3.400 woningen met zonnepanelen. De huidige problemen van netcongestie, en het wegvallen van de salderingsregeling, kan de opwaartse lijn van opwek van zonne-energie afremmen. Dat maakt de inzet van zonnepanelen op woningen moeilijker.

4 Toegankelijke energietransitie

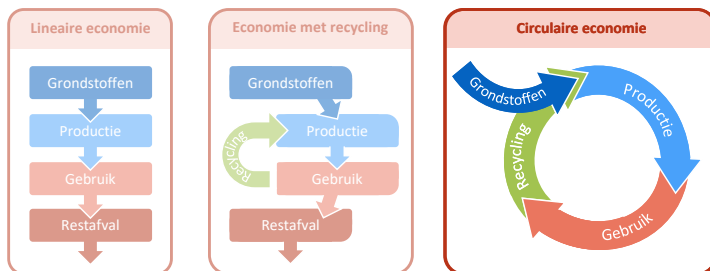
We streven naar een toegankelijke energietransitie voor iedereen in Nieuwkoop. Alle inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties moeten kunnen profiteren van de voordelen van duurzame energie zonder dat dit tot onredelijke kosten leidt. We werken met een **aanpak voor energiearmoede**, gericht op het ondersteunen van huishoudens die moeite hebben om mee te doen. Deze aanpak omvat meerdere maatregelen, zoals het aanbieden van adviesgesprekken met energiecoaches en fixbrigades gericht op kwetsbare huishoudens en een energiebesparingsfonds voor woningeigenaren met een woning tot aan een bepaalde WOZ-waarde.

We zetten ons in om zoveel mogelijk inwoners te ondersteunen bij energiebesparing. Ons doel is dat eind 2025 minimaal 60% van de huurders met energiearmoede een energiecoach of fixbrigade aan huis heeft gehad. Daarnaast streven we ernaar dat 70% van de woningeigenaren met energiearmoede gebruik maakt van een aanbod voor een gratis grote energiebesparende maatregel (bodem- of vloerisolatie). Op deze manier profiteren deze inwoners van voordelen zoals meer wooncomfort, lagere energielasten en een toekomstbestendige woning.

4. CIRCULAIRE ECONOMIE

In een circulaire economie worden grondstoffen en producten optimaal hergebruikt en afvalstromen zoveel mogelijk verminderd. Het gaat niet langer om "produceren, consumeren en weggooien", maar om het tot stand brengen van kringlopen en efficiënt materiaalgebruik. Deze overgang is belangrijk, omdat het bijdraagt aan een duurzame en toekomstbestendige economie.

Hoewel de circulaire economie in Nieuwkoop nog in de kinderschoenen staat, zien we kansen om deze verder te ontwikkelen. De afgelopen jaren lag de focus binnen de gemeentelijke organisatie vooral op recycling binnen het afvalbeleid. Met dit nieuwe duurzaamheidsprogramma zetten we nu de volgende stap. We onderzoeken hoe we onze eigen organisatie circulair kunnen maken (zie hiervoor ook hoofdstuk 5 Eigen organisatie). Dit doen we door binnen de organisatie de integrale samenwerking op te zoeken. Daarnaast halen we kennis op bij landelijke en regionale samenwerkingsverbanden. Dat geeft ons een beter inzicht in circulaire mogelijkheden. Deze kennis delen we binnen de gemeente en gebruiken we om ondernemers te ondersteunen bij circulaire initiatieven. Samen werken we naar een Nieuwkoop waarin producten en grondstoffen maximaal worden benut en we afval tot een minimum beperken.

Figuur 9: Overzicht van hoe een hergebruik-economie en een circulaire economie eruitzien (Bron: Rijksoverheid)

Onze aanpak

BIJDRAGEN AAN NEDERLAND 50% CIRCULAIR IN 2030

1 Circulaire gemeentelijke strategie :

Ontwikkelen en uitvoeren van een integrale circulaire aanpak binnen de gemeente

Een circulaire strategie voor de gemeente Nieuwkoop

2 Ondersteunen circulariteit bij inwoners

Inwoners helpen bij het verminderen van afval en stimuleren van hergebruik van doe het zelf materialen

60% van het huishoudelijk afval is recyclebaar in 2030 en 65% in 2035

3 Ondersteunen circulariteit bij ondernemers:

Ondersteunen van ondernemers bij afvalreductie en circulaire bedrijfsmodellen

De ambities uit 'MKB Deal Circulaire MKB Maakindustrie Metaal, Gemeenten Alphen aan den Rijn, Waddinxveen en Nieuwkoop' zijn behaald

Figuur 10: Hoofddopgave (ambitie), speerpunten en sub-opgave (doelen) van de Circulaire Economie

1 Circulaire gemeentelijke strategie

De gemeente Nieuwkoop zet zich in voor een circulaire economie. We hebben al de nodige stappen gezet en met dit programma werken we hier aan verder. Dit doen we door landelijke en regionale circulaire samenwerkingsverbanden op te zoeken en kennissessies bij te wonen.

We stellen een **plan van aanpak 'circulaire gemeentelijke organisatie'** op. Dit plan laat zien welke stappen de gemeente organisatiebreed en integraal kan zetten om de organisatie zo circulair mogelijk in te richten (zie hiervoor ook hoofdstuk 5: Eigen organisatie).

Een andere belangrijke stap in dit proces is het definiëren van de rol van de gemeente. We maken duidelijk hoe wij als gemeentelijke organisatie inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zo goed mogelijk kunnen ondersteunen, faciliteren en adviseren bij de overgang naar een circulaire economie.

Door als gemeente een actieve rol te spelen, dragen we bij aan een sterke en duurzame gemeenschap waarin hergebruik, recycling en verantwoorde productie de norm zijn.

2 Ondersteunen circulariteit bij inwoners

We zetten ons in om onze inwoners te ondersteunen bij het verminderen van afval en het hergebruik van materialen te bevorderen. Ons doel is om in 2030 60% van het huishoudelijk afval te recyclen en dit percentage te verhogen naar 65% in 2035. Om deze doelen te behalen, zetten we verschillende acties in.

Een belangrijke stap is de realisatie van een **demontagehal voor afval**. In de demontagehal wordt grof afval uit elkaar gehaald, waarbij losse grondstoffen zoals hout en metaal worden verkregen. Hierdoor wordt afval op een duurzame manier gescheiden en kunnen materialen worden hergebruikt. 'Dit draagt bij aan het verminderen van restafval en stimuleert de circulaire economie binnen onze gemeenschap.

Verder richten we ons op het **informer**en van inwoners over het effectief scheiden van afval. We ontwikkelen educatieve campagnes en bieden praktische tips om het scheiden van afval toegankelijker en eenvoudiger te maken. Door deze initiatieven motiveren we inwoners om actief bij te dragen aan een circulaire economie. Dit komt ten goede aan het milieu én aan de leefomgeving in Nieuwkoop.

3 Ondersteunen circulariteit bij ondernemers

De gemeente Nieuwkoop is betrokken bij de '**MKB Deal Circulaire MKB Maakindustrie Metaal**'. Die richt zich op het ondersteunen van ondernemers bij hun transitie naar circulaire bedrijfsmodellen en het verminderen van afval. Het doel van deze samenwerking is de circulaire ambities van lokale MKB-metaalbedrijven te versterken en hun ecologische voetafdruk te verkleinen.

Om dit te realiseren ondernemen we verschillende acties, zoals het organiseren van **kennissessies** waar ondernemers elkaar kunnen informeren over kansen en goede praktijkvoorbeelden binnen de circulaire economie. Daarnaast wordt aan minstens 200 MKB-bedrijven gevraagd naar hun huidige **circulaire activiteiten en ambities** en worden ten minste 50 bedrijven gekoppeld aan lokale, regionale en landelijke initiatieven die hen ondersteunen in hun circulaire transitie.

Verder ondersteunen we circulaire initiatieven in de landbouwsector. Zo krijgt kringlooplandbouw extra aandacht, waarbij alles dat door het landbouwsysteem wordt gebruikt vanuit datzelfde systeem weer wordt aangevuld. Binnen het samenwerkingsverband Greenport Aalsmeer worden kansen voor circulaire tuinbouw onderzocht zijn en ondernemers in de tuinbouwsector actief geïnformeerd.

Daarnaast ondersteunen we ook andere lokale circulaire initiatieven van ondernemers. De kennis en ervaring die we opdoen door landelijke en regionale circulaire samenwerkingsverbanden op te zoeken en kennissessies bij te wonen zetten we in om ondernemers te begeleiden naar een circulaire economie. Zo versterken we de circulaire economie binnen de gemeente.

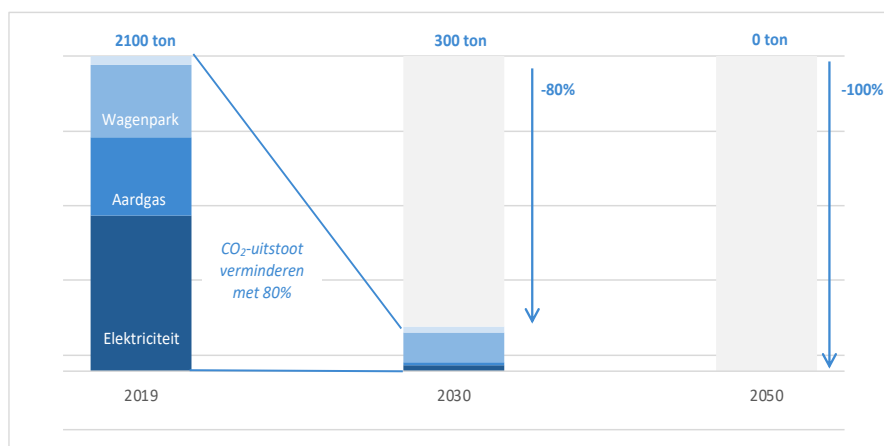

5. EIGEN ORGANISATIE

Binnen het Duurzaamheidsprogramma besteden we ook aandacht aan de eigen organisatie van de gemeente. We realiseren ons dat we naast het ondersteunen, stimuleren en motiveren van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties ook **'ons eigen huis op orde moeten hebben'**. Dit betekent dat we naast duurzaamheid buiten de organisatie ook onze eigen werkwijze en bedrijfsvoering duurzamer maken. In de vorige programmaperiode lag de focus vooral extern en kreeg dit minder aandacht. Ook is er niet actief gemonitord op dit onderwerp. Toch beseffen we ons hoe belangrijk dit is. Als gemeente kunnen we niet achterblijven. Daarom zetten we de komende periode in op een stapsgewijze verduurzaming van de organisatie en betere monitoring. Denk hierbij aan circulair en duurzaam inkopen, CO₂-reductie binnen de gemeentelijke organisatie en vergroening van de openbare ruimte.

CO₂-reductie en duurzame mobiliteit

We willen binnen de gemeentelijke organisatie bijdragen aan de energietransitie en duurzame mobiliteit. Onze ambitie is om in 2030 80% minder CO₂ uit te stoten ten opzichte van 2019. Onze uiteindelijke doelstelling is een CO₂-neutrale organisatie in 2050. Hiervoor kijken we kritisch naar ons energiegebruik en zetten we meer in op duurzame alternatieven. Denk hierbij aan energiebesparing, het verduurzamen van ons gemeentelijk wagenpark en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen.

Als onderdeel van het vorige programma brachten we de CO₂-voetafdruk van onze eigen organisatie in kaart. Dit leverde ons waardevolle inzichten over onze huidige situatie en de belangrijkste aandachtsgebieden om de uitstoot met 80% te verminderen. Met het nieuwe programma actualiseren en monitoren we deze gegevens structureel. Het helpt ons bij de ontwikkeling van gerichte plannen om de CO₂-uitstoot binnen onze organisatie verder te verminderen.

Figuur 11: CO₂-voetafdruk eigen organisatie (bron: CO₂-voetafdruk PW-advies)

Circulaire economie

We gaan ons inkoop- en aanbestedingsbeleid verder verduurzamen. Door het hanteren van duurzame inkoopprincipes, dragen we bij aan een circulaire economie en ondersteunen we bedrijven die zich inzetten voor milieuvriendelijke producten en diensten.

Bij circulair inkopen focussen we ons op het optimaliseren van de grondstoffenstroom. Het doel is producten, onderdelen en materialen in te kopen die hun waarde optimaal behouden. Dit doen we door minder materiaal en grondstoffen te gebruiken, de levensduur van producten waar mogelijk te verlengen (bijvoorbeeld bij kantoormeubilair) en het hergebruik van materialen (zoals gerefurbishde ICT-apparatuur).

Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI)

Het Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat heeft een manifest opgesteld voor Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI). In 2027 stellen we een actieplan MVOI op. Hierin leggen we vast hoe we MVOI stapsgewijs en waar mogelijk gaan toepassen in onze organisatie en hoe we dit monitoren en bijsturen. We bepalen ook of we naast het Circulariteit andere thema's meenemen, zoals Klimaat, Milieu, Ketenverantwoordelijkheid, Social return en Diversiteit en inclusie. Dit vormt de basis voor MVOI en zorgt voor borging binnen de eigen organisatie.

Klimaatadaptatie en biodiversiteit

Op het vlak van klimaatadaptatie en biodiversiteit streven wij naar de integratie van duurzaamheidscriteria in al onze projecten binnen de openbare ruimte. Dit betekent dat we bij de aanleg en het onderhoud van bijvoorbeeld parken, wegen en andere infrastructuur rekening houden met de ecologische impact en kansen voor biodiversiteit. Dit vraagt een inrichting van de gemeentelijke organisatie die dit ondersteunt. Dat zetten we in gang. Zo werken we aan een klimaatadaptieve gemeentelijke organisatie.

Door onze eigen impact te minimaliseren, geven we het goede voorbeeld. Met een duurzamere gemeentelijke organisatie dragen wij bij aan een toekomstbestendige en fijne leefomgeving in Nieuwkoop.

Onze aanpak

DE GEMEENTELIJKE ORGANISATIE HEEFT 80% CO₂-REDUCTIE IN 2030 T.O.V. 2019

1 CO₂-reductie in de eigen organisatie:

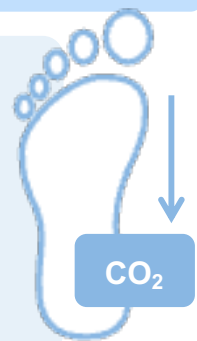
Verminderen van de CO₂-uitstoot binnen gemeentelijke activiteiten en faciliteiten

Inzicht in de CO₂-uitstoot van de organisatie, nu en in de komende jaren

Energie neutrale gemeentelijke gebouwen

Stapsgewijs het wagenpark verduurzamen

50% energiereductie openbare verlichting t.o.v. 2013

CIRCULAIR EN KLIMAATBESTENDIG HANDELEN IN DE EIGEN ORGANISATIE

2 Duurzaam inkopen en aanbesteden:

Toepassen van duurzame criteria bij inkoop en aanbesteding van producten en diensten

Een circulaire strategie voor de eigen organisatie

Bij vervanging/ nieuwe openbare verlichting, is deze altijd circulair

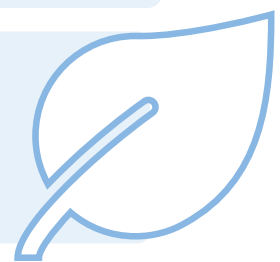
Bij productgroepen waar dit toepasbaar is, is MVOI toegepast

3 Duurzaamheid in gemeentelijke projecten:

Integreren van duurzaamheidscriteria in alle projecten binnen de openbare ruimte

Klimaatbestendigheid is een standaard eis bij projecten in de openbare ruimte

Figuur 12: Hoofddopgave (ambitie), speerpunten en sub-opgaven (doelen) van de Eigen Organisatie

1 CO₂-reductie in de eigen organisatie

We zetten ons in om de CO₂-uitstoot van onze gemeentelijke activiteiten en faciliteiten sterk te verminderen. Dit doen we door onze gebouwen duurzamer te maken, minder energie te gebruiken voor openbare verlichting en ons wagenpark toekomstbestendig te maken.

We brengen structureel in kaart wat de CO₂-uitstoot van onze organisatie is en hoe we dit in de toekomst kunnen verminderen. Daarnaast bepalen we een route om onze gemeentelijke gebouwen waar mogelijk energieneutraal te maken. Ook werken we aan een duurzamer wagenpark en halveren we het elektriciteitsverbruik van de openbare verlichting.

Om onze CO₂-reductiedoelen te bereiken, voeren we een **CO₂-managementsysteem** in volgens de CO₂-prestatieladder. We stellen een **routekaart voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed** op. Dat brengt in kaart wat we de huidige stand is en wat nodig is om energieneutrale gemeentelijke gebouwen te realiseren. Het onderzoek naar een aardgasvrij gemeentehuis maakt ook deel uit van deze plannen. We maken ons wagenpark stap voor stap duurzamer door waar mogelijk te kiezen voor **duurzame voertuigopties**. Om ons energieverbruik te halveren vervangen we alle openbare verlichting door **dynamische LED-verlichting**. Tot slot bieden we onze eigen medewerkers **leasefietsen** aan.

2 Duurzaam inkopen en aanbesteden

Om als gemeente duurzaamheid een vaste plek te geven in onze eigen organisatie, zetten we in op duurzaam inkopen en aanbesteden. We werken toe naar een situatie waarin we bij de inkoop en aanbesteding van producten en diensten standaard duurzaamheidscriteria meenemen. Ook letten we op het verminderen van de ecologische impact van materialen en diensten. Hiermee dragen we bij aan een circulaire economie.

We besteden extra aandacht aan de openbare ruimte en ons inkoopbeleid. Bijvoorbeeld door bij nieuwe openbare verlichting bij voorkeur voor **circulaire oplossingen** te kiezen. Daarnaast voeren we een nulmeting uit en stellen we een actieplan op voor maatschappelijk verantwoord inkopen (**MVOI**). We starten met het uitvoeren van dit actieplan. Dit helpt ons om meer inzicht te krijgen en duidelijke richtlijnen te ontwikkelen voor onze duurzame inkoop. Zo werken we stap voor stap naar ons doel.

3 Duurzaamheid in gemeentelijke projecten

We maken duurzaamheid een standaard onderdeel van onze gemeentelijke projecten in de openbare ruimte. Dit betekent dat we bij nieuwe projecten naast kwaliteit en functionaliteit ook kijken naar de impact op het klimaat, de omgeving en het toekomstig onderhoud. Bij woningbouwprojecten onderzoeken we de mogelijkheden voor collectieve energievoorziening, stimuleren we duurzame bouw zoals houtbouw en zorgen we ervoor dat natuur-inclusief bouwen de norm is.

Een belangrijk onderdeel van deze aanpak is de **samenwerking** tussen de teams Duurzaamheid, Woningbouw, Projecten Grondzaken & Vastgoed, Maatschappelijke ontwikkeling en de afdeling Beheer Openbare Ruimte. Door vanaf het begin bij projecten samen te werken, nemen we duurzaamheidseisen al mee in de planfase. Zo zorgen we voor toekomstbestendige nieuwe wijken en herontwikkelde gebieden, met aandacht voor klimaatbestendigheid en uitdagingen zoals hitte, droogte en wateroverlast.

6. KLIMAATADAPTATIE, BIODIVERSITEIT EN MOBILITEIT

In dit hoofdstuk bespreken we de andere thema's binnen het Duurzaamheidsprogramma: klimaatadaptatie, vergroting van biodiversiteit en duurzame mobiliteit. Elk thema helpt de gemeente toekomstbestendig en leefbaar te maken. Deze onderwerpen zijn dan ook belangrijk voor de verduurzaming van Nieuwkoop. De uitvoering ligt bij andere teams en is al verankerd in andere beleids- en beheerplannen, visies en strategieën van onze gemeente.

We werken samen met de teams en programma's die verantwoordelijk zijn voor deze thema's. Door samen te werken, gebruiken we de kennis en ervaring die al in de gemeente aanwezig is, zodat we samen meer kunnen bereiken. In dit hoofdstuk geven we een korte uitleg van elk thema en verwijzen we naar de programma's en beleidsstukken die erbij horen. Zo is duidelijk waar en hoe klimaatadaptatie, biodiversiteit en duurzame mobiliteit onderdeel uitmaken van de gemeentelijke ambitie voor duurzaamheid.

Klimaatadaptatie

- Beleids- en beheerplan openbaar groen 2021-2025 & 2026 - 2030
- Beleidsplan bomen 2024-2033
- Beleidsplan openbaar water 2025 - 2029

Vergroten biodiversiteit

- Beleids- en beheerplan openbaar groen 2021-2025 & 2026 - 2030
- Beleidsplan bomen 2024-2033
- Beleidsplan openbaar water 2025 - 2029

Verduurzaming mobiliteit

- Gemeentelijk verkeers- en vervoerplan (GVVP) 2020 - 2030

Figuur 13: Belangrijke documenten per thema

6.1 Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatie betekent dat we onze omgeving aanpassen aan het veranderende klimaat. Dit helpt ons om beter om te gaan met bijvoorbeeld hitte, droogte en zware regenbuien. Voor Nieuwkoop, een gemeente met veel water, is dit belangrijk. Door nu stappen te zetten, kunnen we wateroverlast, watertekort en hitteproblemen beperken en zorgen we ervoor dat Nieuwkoop ook in de toekomst een fijne en veilige plek blijft om te wonen, werken en recreëren.

DE GEMEENTE IS KLIMAATBESTENDING EN WATERROBUUST

1 Hittebestendige openbare ruimte:

Een openbare ruimte met voldoende schaduw, groen en water

De openbare ruimte is klimaatbestendig en waterrobuust

2 Wateropslag en infiltratie:

Implementeren van systemen voor wateropslag en infiltratie ter vermindering van wateroverlast en droogte.

Vergroten van het aandeel groen in tuinen volgens de stichting Steenbreek richtlijnen

Figuur 14: Hoofdoopgave (ambitie), speerpunten en sub-opgaven (doelen) van Klimaatadaptatie

Hittebestendige openbare ruimte

Voor een hittebestendige openbare ruimte richten we ons op het creëren van meer schaduw, groen en water. Door vergroening maken we de omgeving beter bestand tegen warmte en zorgen we voor een betere leefbaarheid tijdens hete zomers. Dit doen we door projecten uit te voeren zoals groenere straten en de ontwikkeling van de groene en ecologische wijk Buytewech-Noord. Ook starten we vergroeningsprojecten in Schoterhoek 1 en rond het gemeentehuis. In 2025 wordt we het Beleids- en Beheerplan Water 2025–2029 vastgesteld en actualiseren we het Beleids- en Beheerplan Openbaar Groen. Daarin staan duidelijke ambities en concrete acties voor een klimaatbestendige en waterrobuuste openbare ruimte.

Wateropslag en infiltratie

Om wateroverlast en droogte in de gemeente tegen te gaan, zetten we in op wateropslag en infiltratie. Door slimme systemen en het bevorderen van groen in tuinen vangen we regenwater beter op en laten we het beter infiltreren in de bodem. Een belangrijke maatregel is het beperken van verharding in tuinen op basis van de Steenbreek richtlijn:

Verharding is in bijna elke tuin noodzakelijk voor praktische functies zoals een gezellig terras, loopruimte en een plek voor de fiets of container. Dit lukt met een verhard oppervlak van pakweg 15m². Voor elke vierkante meter die boven deze basis van 15m uitkomt, adviseert Steenbreek om 20% verharding aan te houden vs. 80% groen.

Dit zorgt ervoor dat regenwater de kans krijgt om in de bodem te zakken. Dat vermindert wateroverlast en gaat droogte tegen. Daarnaast stimuleren we inwoners om verharding te vervangen door planten en gras. Dat doen we bijvoorbeeld door acties als "Tegel eruit, plant erin", het uitdelen van bomen en struiken op de duurzaamheidsmarkt en het aanbieden van regentonnen met korting.

6.2 Vergroten biodiversiteit

Biodiversiteit betekent de verscheidenheid aan planten, dieren en andere levensvormen in de natuur. Het is belangrijk voor de gemeente Nieuwkoop om in te zetten op het vergroten en het behoud van biodiversiteit, omdat een rijke natuur helpt om ons milieu gezond te houden. Het zorgt voor een schone lucht en schoon water en helpt bij de groei van planten en gewassen. Daarnaast maakt een gevarieerde natuur het beter mogelijk om met klimaatverandering om te gaan en biedt het mensen een fijne plek om te recreëren en van de natuur te genieten.

BEHOUDEN EN VERGROTEN VAN DE BIODIVERSITEIT

1 Biodiverse openbare ruimte:

Integreren van biodiversiteit in projecten en beleidsplannen binnen de gemeente

Meer ruimte bieden aan natuur en biodiversiteit als waardevolle onderdelen van de fysieke leefomgeving

Versterken van de ecologische verbindingen in landelijk en stedelijk gebied

Vergroten van de biodiversiteit in de openbare ruimte

2 Betrekken inwoners en ondernemers voor biodiversiteit:

Inwoners en ondernemers betrekken om biodiversiteit binnen de gemeente te behouden en te vergroten

Samenwerken met inwoners en ondernemers voor het vergroten van biodiversiteit

3 Stikstof aanpak:

Inwoners en ondernemers informeren, adviseren en ondersteunen omtrent de stikstofproblematiek

Ervoor inzetten dat ontwikkelingen geen negatief effect (o.a. stikstof) hebben op de natuur

Figuur 15: Hoofdopgave (ambitie), speerpunten en sub-opgaven (doelen) van Vergroten Biodiversiteit

Biodiverse openbare ruimte

We streven naar het vergroten van de ruimte voor natuur, het versterken van ecologische verbindingen en het bevorderen van biodiversiteit in de openbare ruimte. Acties die we hiervoor ondernemen zijn onder andere de afronding van de aanleg van het gemeentebos in de Noordse Buurt, het uitvoeren van het 'Beleidsplan bomen' gericht op biodiversiteit en het monitoren van de biodiversiteit in berm. Ook onderzoeken we een locatie voor een nieuw Tiny Forest, leggen we een Tiny Forest aan in Buytewech-Noord en Nieuwveen en realiseren we groenblauwe dooradering in Ruygeborg.

Verder starten wij het traject voor het opstellen van een soortenmanagementplan (SMP). Bij verbouwings- en verduurzamingsprojecten en nieuwbouwoontwikkeling besteden we aandacht aan het behoud of de verbetering van populaties van beschermde soorten. De Wet natuurbescherming (Wnb) is hierin leidend. Om aan de Wnb te voldoen, stellen we een soortenmanagementplan (SMP) op. Het SMP bestaat uit ecologisch onderzoek om de verblijfplaatsen van beschermde soorten (zoals vleermuizen en gierzwaluwen) vast te stellen en om na te gaan welke mitigerende maatregelen nodig zijn om deze soorten te beschermen.

Inwoners betrekken bij biodiversiteit

Wij vinden het belangrijk bewoners te betrekken bij het behoud en de vergroting van biodiversiteit. Samenwerking met de inwoners is essentieel om een gezonde en diverse natuur te creëren. We organiseren acties zoals het uitdelen van bomen aan bewoners, zodat zij zelf kunnen bijdragen aan een groener milieu. Daarnaast bieden we een natuur- en milieueducatieprogramma aan via een samenwerking met de bibliotheek en de IVN-Nieuwkoop. Daarin informeren en inspireren we inwoners om duurzaam om te gaan met hun omgeving.

Stikstof aanpak

Wij werken aan het verminderen van stikstofuitstoot en vinden het belangrijk om inwoners en ondernemers hierover goed te informeren. We geven advies over stikstofproblematiek bij initiatieven binnen de invloedssfeer van de natuur en bieden ondersteuning bij het uitvoeren van projecten met een potentiële invloed op de natuur.

Duurzame landbouw en voedsel

Wij werken aan een toekomstgerichte landbouwsector waarin vernieuwing en duurzaamheid belangrijk zijn. We kijken we naar de mogelijkheden om vlas en hennep te verbouwen voor duurzame isolatiematerialen. Ook onderzoeken we mogelijkheden voor duurzame energieopwekking op landbouwgrond, zoals zonnepanelen en windturbines van 25 meter hoog, afhankelijk van wat het provinciaal beleid toestaat en welke ruimte qua zonnepanelen het Beleidskader zonne-energie hiervoor biedt.

Daarnaast stimuleren we biologische landbouw, proberen we het gebruik van pesticiden te verminderen en krijgt Kringlooplandbouw extra aandacht. Tot slot helpen we bij voedselprojecten zoals voedselbossen door medewerking te verlenen aan plannen en initiatieven.

6.3 Verduurzaming mobiliteit

De verduurzaming van mobiliteit gaat over het verminderen van vervoersbewegingen en het stimuleren van gebruik van duurzamere vervoersmiddelen zoals de fiets of het openbaar vervoer. Minder uitstoot en minder kilometers dragen bij aan schonere lucht, een gezondere leefomgeving en minder geluidsoverlast. Door samen te werken aan duurzame mobiliteit zorgen we ervoor dat Nieuwkoop zowel bereikbaar als leefbaar blijft, nu en in de toekomst. Voor een compleet overzicht van het mobiliteitsbeleid verwijzen we naar het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan (GVVP) 2020-2030.

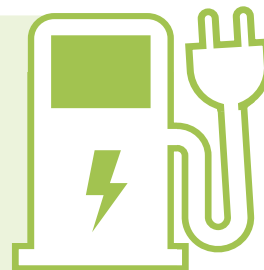
55% CO₂-REDUCTIE IN 2030 T.O.V. 1990

1 Nationale Agenda Laadinfrastructuur:

Verbeteren van de laadinfrastructuur voor inwoners en ondernemers binnen de gemeente

500 laadpunten binnen de gemeente in 2030

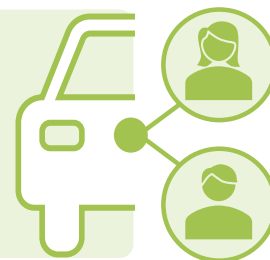
Een integrale laadvisie voor logistiek vervoer

2 Deelmobiliteit:

Inwoners en ondernemers informeren over deelauto's

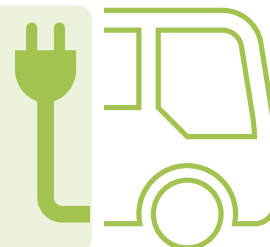
Per dorpskern zijn er in 2028 minimaal 2 deelauto's beschikbaar

3 Openbaar Vervoer:

Duurzaam en voor iedereen toegankelijke OV

Alle openbaar vervoer bussen bestaan in 2028 uit zero-emissievoertuigen

4 Stimuleren duurzaam vervoer:

Inwoners en ondernemers stimuleren voor het gebruik van duurzaam vervoer

De gemeente Nieuwkoop zet zich continu in om inwoners en ondernemers te informeren over duurzame mobiliteit

Figuur 16: Hoofddopgave (ambitie), speerpunten en sub-opgaven (doelen) van Verduurzaming Mobiliteit

Nationale Agenda Laadinfrastructuur

We zetten ons actief in voor de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL) om het gebruik van elektrische voertuigen te stimuleren. In 2023 is het beleid vastgesteld en in 2024 geactualiseerd. Een belangrijk doel is dat binnen de bebouwde kom elke inwoner binnen 100 meter loopafstand toegang heeft tot een laadpaal. Tegen 2030 hebben we in totaal 500 oplaadpunten (publieke- en bestemmingslaadpunten) in onze gemeente staan. Dat betekent dat we inzetten op een verdubbeling. Daarnaast zetten we in op de elektrificatie van logistiek vervoer samen met de Holland-

Rijnland regio. In vijf kennissessies ontwikkelen we een visie om de elektrificatie van logistiek verkeer te ondersteunen en te faciliteren in de regio.

Deelmobiliteit

Deelmobiliteit kan de gemeente Nieuwkoop helpen in de transitie naar een duurzaam Nieuwkoop. We zijn ons echter bewust van feit dat zeker in de kleine kernen en het buitengebied de afhankelijkheid van een eigen voertuig groot is. We onderzoeken mogelijkheden voor het verhogen van het aantal deelauto's op de plekken waar dit mogelijk is. Dit doen we met van een interessescan. Daarmee onderzoeken we of er interesse is in deelmobiliteit in een wijk of kern. Op basis van deze scan moet blijken of onze inwoners interesse hebben en of het dus zinvol is om te investeren in deelmobiliteit. Daarnaast worden deelauto's onderdeel van nieuwbouwprojecten en informeren we inwoners en ondernemers over de mogelijkheden van deelauto's.

Openbaar Vervoer

We hebben ons de afgelopen jaren ingezet op het verduurzamen van het openbaar vervoer in onze gemeente door het actief bijwonen en bijdragen aan regionale overleggen over openbaar vervoer. In 2026 bestaat de volledige busvloot uit zero-emissievoertuigen. De buurtbus in Langeraar wordt uiterlijk 2028 vervangen door een zero-emissievoertuig. Daarnaast blijven we inzetten op het verbeteren van de openbaar vervoer verbindingen binnen onze gemeente, zoals ook beschreven is in het GVVP 2020 – 2030.

Stimuleren duurzaam vervoer

We zetten ons voortdurend in om duurzaam vervoer te verbeteren en vinden het belangrijk om inwoners en ondernemers hierover goed te informeren. We geven advies over duurzame vervoersmogelijkheden zoals het openbaar vervoer of de fiets en ondersteunen projecten die bijdragen aan het verduurzamen van mobiliteit binnen onze regio. Zo werken we samen aan een toekomst waarin duurzame mobiliteit centraal staat.

7. PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

Participatie om iedereen te stimuleren mee te denken en mee te doen

Bij het realiseren van onze duurzaamheidsambities zijn veel partijen betrokken en nodig. We werken daarom met veel partijen samen. De participatie en samenwerking op het gebied van duurzaamheid geven we vorm vanuit de verschillende projecten. Bij de projecten brengen we het interne en externe netwerk aan betrokken en te betrekken partijen in kaart. Dat doen we door omgevingsgericht te werken (Factor-C methode). De participatie en communicatie stemmen we af op de behoefte van de verschillende doelgroepen. Zo zetten we ons in om inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties op de juiste wijze te betrekken.

Communicatie die iedereen begrijpt

We zorgen dat onze communicatie duidelijk en begrijpelijk is. Dit betekent dat we in eenvoudige, heldere taal schrijven (B1-niveau). Zo maken we de informatie over duurzaamheid toegankelijk voor zo veel mogelijk inwoners. Het doel is dat inwoners en ondernemers zich bewuster worden, meer kennis opdoen en openstaan voor positieve gedragsveranderingen die bijdragen aan een duurzamer Nieuwkoop. We maken een communicatieplan dat geldt voor het gehele programma en waar ook de afzonderlijke thema's en projecten op kunnen aansluiten.

Een heldere boodschap die iedereen bereikt

Veel inwoners, ondernemers en organisaties in Nieuwkoop zetten zich al in voor duurzaamheid, vanuit verschillende motivaties. Onze communicatie richt zich op het stimuleren en motiveren om duurzame keuzes te maken en duurzame stappen te zetten. Dat maken we zo begrijpelijk en makkelijk mogelijk. We werken met één overkoepelende kernboodschap voor het programma, aangevuld met kernboodschappen per thema. Deze boodschap passen we waar nodig aan, zodat het aansluit bij de verschillende groepen die we willen bereiken. Bij elk project en/of elke activiteit maken we een koppeling met deze kernboodschappen. Zo vertellen we een duidelijk en eenduidig verhaal.

Een strategische aanpak die verbindt

Het communicatieplan richt zich op zowel interne communicatie binnen de organisatie als extern op de communicatie met onze omgeving. Zo willen we inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties informeren en inspireren. We motiveren en stimuleren ze om zelf stappen te zetten voor een duurzamer Nieuwkoop. Om dit doel te bereiken, communiceren wij proactief. We zorgen dat onze informatie altijd duidelijk en toegankelijk is en dat we op het juiste moment met de juiste boodschap komen. Bij de uitvoering van ons communicatieplan houden we ons aan de volgende principes:

“In onze communicatie staat de behoefte van de doelgroep centraal.”

“We sluiten aan bij bestaande initiatieven en versterken wat er al is.”

“We delen regelmatig onze resultaten en voortgang.”

“We laten de verhalen van inwoners in onze gemeenschap zien om anderen te inspireren.”

“We werken samen met de regio en andere partners om zo veel mogelijk impact te maken.”

Onderdeel van het communicatieplan is een **communicatiekalender**. De verschillende thema's en acties komen daarin terug.

Algemene Kernboodschap

De gemeente Nieuwkoop zet zich in voor een duurzame toekomst waarin we de natuur beschermen en klimaatverandering tegengaan. We willen dat Nieuwkoop een fijne plek blijft om te wonen, werken en leven – nu én voor toekomstige generaties. Daarom werken we samen met inwoners, bedrijven en organisaties aan een Duurzaam Nieuwkoop. In dit nieuwe programma voor 2025-2028 richten we ons op het overstappen naar schone energie, de transitie naar een circulaire economie, het verduurzamen van onze eigen bedrijfsvoering en het vergroenen van de openbare ruimte. Door samen aan de slag te gaan, maken we duurzaamheid een steeds vanzelfsprekender onderdeel van ons dagelijks leven.

Kernboodschap per thema

Energietransitie

Nieuwkoop maakt de overstap van fossiele energiebronnen, zoals olie, kolen en aardgas, naar schone energiebronnen zoals zon en wind. We stimuleren en ondersteunen inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties om energie te besparen, woningen en gebouwen beter te isoleren en aardasvrij te verwarmen en koelen. Zo verlagen we onze CO₂-uitstoot en het maakt ons minder afhankelijk van fossiele brandstoffen. Waar mogelijk wekken we onze energie duurzaam op. Zo maken we samen de energietransitie mogelijk.

Circulaire Economie

Nieuwkoop werkt aan een circulaire economie. Daarin staat afval verminderen en hergebruik centraal. In een circulaire economie gooien we producten en materialen niet zomaar weg. We repareren, recyclen of gebruiken het opnieuw. We streven naar het hergebruik van minstens 60% van het huishoudelijk afval in 2030. Onze inwoners en ondernemers helpen we actief met afvalscheiding en hergebruik. Ook bij onze eigen inkoop en bouwprojecten kiezen we voor duurzame, herbruikbare materialen. Zo bouwen we samen aan een circulaire economie, vermindert onze afvalstapel én verkleint onze ecologische voetafdruk.

Verduurzaming van de Gemeentelijke Organisatie

Nieuwkoop zet zelf ook stappen door in te zetten op het verduurzamen van de eigen organisatie. We verminderen onze CO₂-uitstoot en beperken onze impact op het milieu door het aanpassen van onze gebouwen, inkoop en werkwijzen. We maken onze gemeentelijke gebouwen energiezuiniger en kiezen voor duurzame materialen. Daarmee laten we zien dat we zelf verantwoordelijkheid nemen en ons inzetten voor een duurzame, gezonde gemeente. Zo zorgen we er samen voor dat duurzaamheid een vanzelfsprekend onderdeel is van alles wat we doen.

Klimaatadaptatie

Het klimaat verandert en dat merken we ook in Nieuwkoop. Om hier beter op voorbereid te zijn, werken we aan klimaatadaptatie. We maken de openbare ruimte meer waterbestendig en zorgen ervoor dat bij hevige regenval water makkelijker de grond in kan zakken. Groene plekken en bomen helpen daarnaast om hitte tegen te gaan. Samen met inwoners en bedrijven willen we de gevolgen van klimaatverandering tegengaan. Waar mogelijk ondersteunen we ze daarbij. Zo zorgen we er samen voor dat Nieuwkoop een veilige en prettige plek blijft om te wonen, werken en recreëren.

Vergroten Biodiversiteit

Nieuwkoop wil een gezonde en groene omgeving waarin we de natuur ruimte geven. Daarmee herstellen én versterken we de biodiversiteit – de verschillende soorten planten en dieren. In de openbare ruimte kiezen we voor divers groen. Dat zijn bloemen en planten die insecten en vogels aantrekken. We werken samen met inwoners en natuurorganisaties om te helpen bij het behoud van natuur in tuinen en buurten en om bewustwording te vergroten. Zo zorgen we samen voor het behoud van onze groene omgeving.

Duurzame Mobiliteit

Nieuwkoop wil duurzame mobiliteit stimuleren door inwoners te helpen kiezen voor schone en energiezuinige vormen van vervoer. Daarom plaatsen we meer elektrische laadpalen en we moedigen inwoners aan vaker de fiets of het openbaar vervoer te gebruiken. We zetten in op deelmobiliteit om inwoners te stimuleren om bijvoorbeeld een auto te delen. We werken aan een betere bereikbaarheid van onze gemeente. Door duurzame mobiliteit dragen we samen bij aan minder uitstoot, een schonere lucht én een gezondere leefomgeving voor iedereen.

8. MONITORING EN EVALUATIE

Dit programma richt zich op duidelijke en haalbare doelen. Monitoring en evaluatie zijn daarbij van groot belang. Door de voortgang en resultaten te volgen, houden we focus en blijven we op koers. Zo kunnen we snel aanpassingen maken als dat nodig is. Deze aanpak zorgt ervoor dat we continu verbeteren, ervaringen delen en inwoners en partners betrekken bij duurzaamheid.

8.1 Beleidscyclus

De beleidscyclus bestaat uit vijf stappen: agendavorming, beleid formuleren, vaststellen, uitvoeren en evalueren. Na de evaluatie passen we het beleid waar nodig aan en begint de cyclus opnieuw. Voor het doorlopen van de cyclus kiezen we een periode van vier jaar.

We formuleerden de duurzaamheidsambities voor dit programma op basis van het Beleidskader Duurzaamheid uit 2020 en de evaluatie van het Duurzaamheidsprogramma 2021-2024. Tijdens de uitvoering volgen wij nauwkeurig de voortgang van projecten en activiteiten. Na twee jaar maken we een tussenrapportage. Deze rapportage geeft een overzicht van de status van de acties en projecten, zodat de gemeenteraad goed geïnformeerd blijft. Zo is tijdige bijsturing mogelijk als blijkt dat de uitvoering niet volgens plan verloopt, kan er tijdig bijgestuurd worden. Bij de eindevaluatie in 2028 koppelen we het beleid aan de uitvoering. Ook bekijken we andere ontwikkelingen die invloed hebben gehad, zoals wetgeving of maatschappelijke trends, en of deze de voortgang versneld of vertraagd hebben.

8.2 Monitoring

De voortgang van het programma wordt gemeten met beleidsmonitoring en prestatie-monitoring:

- **Beleidsmonitoring:** Hierbij meten we de voortgang van de hoofd- en subdoelen. De doelen zijn zo SMART mogelijk geformuleerd: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden. Dit maakt het mogelijk de voortgang goed te meten en waar nodig bij te sturen. De monitoring laat zien waar Nieuwkoop nu staat en hoe ver de gemeente van de einddoelen af is. Soms zijn er geen landelijke meetmethoden beschikbaar, bijvoorbeeld bij het thema circulaire economie. In dat geval kijken we naar de behaalde resultaten van acties die de meeste impact hebben, zoals het stimuleren van circulair inkopen en het ondersteunen van lokale bedrijven met circulaire initiatieven.
- **Prestatiemonitoring:** Dit richt zich op de uitvoering van specifieke acties en projecten. We houden bij of we ze op tijd afronden en of ze bijdragen aan de gestelde subdoelen. Dit houdt team Duurzaamheid elk jaar bij. Monitoring en evaluatie zien we als een gezamenlijke taak. Team Duurzaamheid werkt samen met andere afdelingen binnen de gemeente, externe partners en inwoners om informatie te verzamelen, te analyseren en mogelijke verbeteringen door te voeren.

BIJLAGE 1: Ambities, opgaven, acties en planning

ENERGIETRANSITIE							
Hoofdoopgave (ambitie)	Speerpunten	Sub-opgaven (doelstellingen)	Acties	Planning			
				'25	'26	'27	'28
55% CO ₂ -reductie in 2030 t.o.v. 1990	1. Energiebesparing: efficiënter gebruik van energie en energiezuinigere apparatuur	• 25% energiebesparing t.o.v. 2014 • 20% energiebesparing in de gebouwde omgeving t.o.v. 2014	Aanbieden energiecoaches				☉
			Aanbieden subsidie energiebesparingsfonds				☉
			Ondersteunen/ faciliteren ondernemers bij verduurzaming				☉
			Aanbieden van een gemeentelijk energieloket				☉
			Onderzoek mogelijkheden proefopstellingen energieopslag binnen de gemeente				☉
	2. Toewerken naar aardgasvrij(gereed): isoleren en overstappen op duurzame warmtebronnen	• 35% aardgasreductie bij woningen t.o.v. 2020 • Minimaal 60% van de koopwoningen en 100% van de huurwoningen rondom het IKC in Langeraar aansluiten op het warmtenet	Herijking Transitievisie warmte		✓		
			Opstellen van het Warmteprogramma		✓		
			Opstellen/ uitvoeren wijkaanpak Woerdense Verlaat				☉
			Opstellen/ uitvoeren wijkaanpak Langeraar				☉
			Opstellen/ uitvoeren wijkaanpak Ter Aar				☉
			Opstellen/ uitvoeren warmteonderzoek wijkaanpak Zevenhoven				☉
			Warmtenet realiseren in Langeraar omtrent het IKC				'30
			Uitvoeren onderzoek beschikbare ruimte in de ondergrond		✓		
			Prestatieafspraken over verduurzaming bij woningcorporaties				☉
	3. Duurzame opwek: Opwekken van energie uit hernieuwbare bronnen	• 60 hectare zonnepanelen in grote opstellingen • 20 hectare zonnepanelen op bedrijfsdaken • 3.400 woningen met zon op dak	Deel van 60 hectare zonnepanelen				☉
			Deel van 20 hectare zonnepanelen				☉
			Opstellen Zonopwek-potentiekaart	✓			
			Geen verdere actie, doel gehaald, ook vanwege netcongestie geen verdere inzet hierop				
	4. Toegankelijke energietransitie: energietransitie bereikbaar voor iedereen	• 60% van de huurders heeft een energie coach en/ of een fix brigade aan huis gehad • 70% van de woningeigenaren heeft gebruik gemaakt van een aanbod voor een grote maatregel	Aanpak energiearmoede				☉

LEGENDA

☉ = doorlopende actie

✓ = actie afgerond in dat jaar

Als er geen van bovenstaande symbolen staan dan wordt de actie na 2028 afgerond.

CIRCULAIRE ECONOMIE

Hoofdpogave (ambitie)	Speerpunten	Sub-opgaven (doelstellingen)	Acties	Planning			
				'25	'26	'27	'28
Bijdragen aan Nederland 50% circulair in 2030	1. Circulaire gemeentelijke strategie: ontwikkelen en uitvoeren van een integrale circulaire aanpak binnen de gemeente	• Een circulaire strategie voor de gemeente Nieuwkoop	Integraliteit tussen teams opzoeken om circulariteit te bevorderen				🔄
			Bijwonen en leren van regionale circulaire samenwerkingsverbanden en kennissessies				🔄
			Realiseren van een demontagehal voor afval.		✓		
	2. Ondersteunen circulariteit bij inwoners: inwoners helpen bij het verminderen van afval en stimuleren van hergebruik van doe het zelf materialen	• 60% van het huishoudelijk afval is recyclebaar in 2030 en 65% in 2035	Informerend en communiceren over 'hoe afval scheiden'				🔄
			Zie 'MKB Deal Circulaire MKB Maakindustrie Metaal, Gemeenten Alphen aan den Rijn, Waddinxveen en Nieuwkoop'		✓		
			Ondersteuning bieden bij lokale circulaire initiatieven				🔄
	3. Ondersteunen circulariteit bij ondernemers: ondersteunen van ondernemers bij afvalreductie en circulaire bedrijfsmodellen	• Behalen van de ambities uit 'MKB Deal Circulaire MKB Maakindustrie Metaal, Gemeenten Alphen aan den Rijn, Waddinxveen en Nieuwkoop'					

VERDUURZAMING EIGEN ORGANISATIE

Hoofdpogave (ambitie)	Speerpunten	Sub-opgaven (doelstellingen)	Acties	Planning				
				'25	'26	'27	'28	
80% CO ₂ -reductie in de gemeentelijke organisatie t.o.v. 2019	1. CO₂-reductie in de eigen organisatie: verminderen van de CO ₂ -uitstoot binnen gemeentelijke activiteiten en faciliteiten	• Inzicht in de CO ₂ -uitstoot van de organisatie, nu en in de komende jaren	Implementeren CO ₂ -managementsysteem volgens methodiek van de CO ₂ -prestatieladder				🔄	
			Opstellen routekaart verduurzamen vastgoed	✓				
			DMJOP's opstellen o.b.v. de routekaart verduurzamen vastgoed				🔄	
		• Energieneutrale gemeentelijke gebouwen	Starten met eerste gebouwen verduurzamen a.d.h.v. routekaart					
			Onderzoek mogelijkheden aardgasvrij gemeentehuis	✓				
			• Stapsgewijs het wagenpark verduurzamen	Bij aanschaf nieuwe voertuigen duurzame opties meenemen				🔄
		• 50% energiereductie openbare verlichting t.o.v. 2013	Alle openbare verlichting vervangen voor (dimbare) LED				✓	
			Alle openbare verlichting dynamisch opstellen				✓	
Circulair en klimaatbestendig handelen in de eigen organisatie	2. Duurzaam inkopen en aanbesteden: toepassen van duurzame criteria bij inkoop en aanbesteding van producten en diensten	• Een circulaire strategie voor de eigen organisatie	Opstellen plan van aanpak circulaire gemeentelijke organisatie	✓				
			• Bij vervanging/ nieuwe openbare verlichting, is deze altijd circulair.	Certificaat openbare verlichting bij vervanging				🔄
			• Bij productgroepen waar dit toepasbaar is, is MVOI toegepast	Uitvoeren nulmeting MVOI		✓		
	3. Duurzaamheid in gemeentelijke projecten: integreren van duurzaamheidscriteria in alle projecten binnen de openbare ruimte	• Klimaatbestendigheid is een standaard eis bij projecten in de openbare ruimte.	Actieplan MVOI opstellen			✓		
			Starten met het uitvoeren van de acties uit het Actieplan MVOI				🔄	
			Verbinding zoeken tussen de teams duurzaamheid, woningbouw, PGV en de afdeling BOR					🔄
		Per elk woningbouwproject standaard collectieve energievoorziening afwegen, houtbouw stimuleren en standaard natuurinclusief bouwen					🔄	

LEGENDA

🔄 = doorlopende actie

✓ = actie afgerond in dat jaar

Als er geen van bovenstaande symbolen staan dan wordt de actie na 2028 afgerond.

KLIMAATADAPTATIE

Hoofdpogave (ambitie)	Speerpunten	Sub-opgaven (doelstellingen)	Acties	Planning			
				'25	'26	'27	'28
De gemeente is klimaatbestendig en waterrobuust	1. Hittebestendige openbare ruimte: een openbare ruimte met voldoende schaduw, groen en water.	• De openbare ruimte is klimaatbestendig en waterrobuust	Uitvoeren project groenere straten				🔄
			Buytewech-Noord: Groene en Ecologische wijk				
			Uitvoeren vergroeningsprojecten: Schoterhoek 1 en Gemeentehuis				✓
			Acties uitvoeren uit beleidsplan bomen gericht op klimaatadaptatie				🔄
			Opstellen Beleids- en Beheerplan openbaar groen 2026 - 2031	✓			
			Opstellen Beleids- en Beheerplan openbaar water 2025 - 2030	✓			
	2. Wateropslag en infiltratie: implementeren van systemen voor wateropslag en infiltratie ter vermindering van wateroverlast en droogte.	• Vergroten van het aandeel groen in tuinen volgens de stichting Steenbreek richtlijnen	Inwoners stimuleren meer groen in hun tuin aan te leggen, waaronder de actie 'tegel eruit, plant erin.'				🔄

DUURZAME MOBILITEIT

Hoofdpogave (ambitie)	Speerpunten	Sub-opgaven (doelstellingen)	Acties	Planning			
				'25	'26	'27	'28
55% CO ₂ -reductie t.o.v. 1990	1. Nationale Agenda Laadinfrastructuur: Verbeteren van de laadinfrastructuur voor inwoners en ondernemers binnen de gemeente	• 500 laadpunten binnen de gemeente in 2030	250 extra laadpunten plaatsen				
		• Een integrale laadvisie voor logistiek vervoer	Input leveren voor de integrale laadvisie voor de regio Holland Rijnland	✓			
	2. Deelmobiliteit: Inwoners en ondernemers informeren over deelauto's	• Per dorpskern zijn er in 2028 minimaal 2 deelauto's beschikbaar	Uitvoeren interessescan deelmobiliteit	✓			
			Informeren over deelauto's naar bewoners				🔄
			Deelauto's onderdeel nieuwbouwprojecten				🔄
	3. Openbaar Vervoer: Duurzaam en voor iedereen toegankelijke OV	• Alle OV bussen bestaan in 2028 uit zero-emissievoertuigen.	Invoel uitoefenen op de provinciale aanbesteding openbaar vervoer				
	4. Stimuleren duurzaam vervoer: Inwoners en ondernemers stimuleren voor het gebruik van duurzaam vervoer	• De gemeente Nieuwkoop zet zich continu in om inwoners en ondernemers te informeren over duurzame mobiliteit	Subsidies aanvragen bij het regional investeringsfonds mobiliteit				🔄
			Inwoners en ondernemers informeren over duurzame mobiliteit				🔄

LEGENDA

🔄 = doorlopende actie

✓ = actie afgerond in dat jaar

Als er geen van bovenstaande symbolen staan dan wordt de actie na 2028 afgerond.

VERGROTEN BIODIVERSITEIT

Hoofdpogave (ambitie)	Speerpunten	Sub-opgaven (doelstellingen)	Acties	Planning					
				'25	'26	'27	'28		
Behouden en vergoten van de biodiversiteit	1. Biodiverse openbare ruimte: integreren van biodiversiteit in projecten en beleidsplannen binnen de gemeente	Meer ruimte bieden aan natuur en biodiversiteit als waardevolle onderdelen van de fysieke leefomgeving Versterken van de ecologische verbindingen in landelijk en stedelijk gebied Vergroten van de biodiversiteit in de openbare ruimte	Afronden aanleg bos in Noordse Buurt		✓				
			Acties uitvoeren uit Beleidsplan Bomen en Beleids- en Beheerplan openbaar groen gericht op biodiversiteit				🔄		
			Monitoren biodiversiteit bermen				🔄		
			Onderzoeken locatie nieuw Tiny Forest	✓					
			Aanleggen Tiny Forest Nieuwveen						
			Aanleggen Tiny Forest Buytewech-Noord						
			Soortenmanagementplan (SMP)			✓			
			2. Betrekken inwoners en ondernemers voor biodiversiteit: betrekken inwoners en ondernemers om biodiversiteit binnen de gemeente te behouden en te vergoten	Samenwerken met inwoners en ondernemers voor het vergoten van biodiversiteit	Actie: bomen uitdelen aan bewoners	✓			
					Aanbieden Natuur- en milieu educatieprogramma	✓			
	3. Stikstof aanpak: inwoners en ondernemers informeren, adviseren en ondersteunen omtrent de stikstofproblematiek	Ervoor inzetten dat ontwikkelingen geen negatief effect (o.a. stikstof) hebben op de natuur	Inwoners en ondernemers informeren over de stikstofproblematiek				🔄		
			Adviseren over de stikstofproblematiek bij initiatieven binnen de invloedssfeer van de natuur				🔄		
			Ondersteuning bieden tijdens initiatieven met (potentieel) invloed op de natuur				🔄		

LEGENDA

🔄 = doorlopende actie

✓ = actie afgerond in dat jaar

Als er geen van bovenstaande symbolen staan dan wordt de actie na 2028 afgerond.